

KITARTÁS

A „KITARTÁS” KÖLCSÖNÖSEN SEGÉLYZŐ ORSZÁGOS EGYESÜLET HIVATALOS LAPJA

→ MEGJELENIK MINDEN HÓ 1-ÉN

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VII. Baross-tér 17.
II. emelet 19.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
TURTSÁNYI VILMOS.

A „Kitartás” egyesület alapszabályait a nmélt. m.
kir. belügyminiszterium 49.452.902. szám alatt hagyta
jóvá.

Értesítjük tagjainkat, hogy igazgatóságunk a délelőtti hivatalos órákat mint fölöslegeseket beszüntette és

folyó évi július hó 1-től

kezdve a hivatal csak délután 2 órától 6 óráig van nyitva, mely időben felvilágosításokat ad és befizetéseket elfogad.

Alapszabály-módosítás.

Ez évi rendes közgyűlésünk utasította az igazgatóságot, hogy az alapszabályoknak megfelelő módosítására egy új tervezetet készítsen és azt elfogadás végett egy erre a célra külön összehívandó közgyűlés elé terjessze.

Az alapszabályok módosítása azért vált szükségessé, mert a kilátásba helyezett kedvezmények és a fizetendő tagdíjak nem állottak kellő arányban egymással.

Már a közgyűlésen részt vett tagok is többféle módosítást ajánlottak, de ezen módosítások főleg abban gyökereztek, hogy vagy a kedvezményeket kell megszorítani, vagy pedig a tagdíjakat felemelni.

Ezen javaslatok egyikét sem tehette magáévá az igazgatóság és tekintettel a felvetett kérdés fontosságára, azt javasolta a közgyűlésnek, hogy halassza el a döntést, míg beható tanulmányozás után erre nézve megtalálja a megoldásnak azt a módját, mely a jelenlegi kedvezmények fentartása mellett sem fog lényeges díjfelemelést előidézni.

A kérdést az alábbi tervezetben foglaltakkal megoldottan tartjuk.

Könnyebb áttekintés végett azonban szükséges sorrendben mindazon eltérésekre rámutatni, melyek az előbbi kedvezményekkel szemben állanak, hogy tagjaink tiszta képet nyerjenek a változtatásokról, melyeket a jövőre nézve életbe akarunk léptetni.

Eddig a tagok meghatározott tagdíjakat fizettek, melyek kor és részben a nyújtandó kedvezmények szerint voltak szabályozva. Kor szerint azonban az alapító és régi tagoknak díjait nem lehetett egyöntetűen szabályozni, mert ezek között vannak ma is a **tulkorosak legnagyobb része** és hivatkozással a szerzett jogokra még azokat a díjakat sem fizették, melyek később a korhatárra lettek kiszabva, daczára annak, hogy a legnagyobb kedvezmények élvezetébe léptek. Ez azután azt a visszasságot teremtette, hogy a nehéz megélhetési viszonyok folytán megcsökkent tagszaporulat nem fedezte azokat a kiadásokat, melyek az idősebb tagok biztosítására, az általuk fizetett elégtelen

tagdíjakon felül, szükségképen felmerültek és évről-évre a tartaléktőkét terhelték.

A tagdíjak fizetésének régi rendszerét tehát teljesen el kellett ejteni. A díjaknak kor szerint való fizetése is lehetetlennek bizonyult, mert akkor az idősebb tagok képtelenek lettek volna azokat fizetni. Át kellett tehát térni a kölcsönösség elvére.

Az egy koronában megállapított tagdíjak mellett be kellett hozni a kedvezmények szerint megszabott haláleseti járulékokat, melyek esetenként és oly mértékben fizetendők, amint ki-ki a kedvezményekre igényt tart. A fizetés ezen módja kizárja a jövőre nézve, hogy a kifizetendő összegekre ne legyen fedezet, de a gyűjtött statisztikai adatok a tagoknak túlterhelését is kizárják.

Járványok által előidézett, rendkívüli halandóság esetére pedig az alapszabályok megfelelő megszorító intézkedéseket tartalmaznak. Az igaz, hogy ezen módosítás folytán a tagok valamivel több befizetést teljesítenek, de ennek ellenértékét megtalálják az alatt részletezett magasabb kedvezményekben.

Egyben módot nyújtottunk a tagoknak arra, hogy kisebb anyagi hozzájárulás mellett is értékes kedvezményeket kapjanak, míg a régi és alapító tagok jogai egységesen szabályozva kibővülnek és újabb kedvezményekkel is gyarapítottuk az eddigieket.

Ezentul ugyanis a végkielégítési összegek kifizetése nincs **időhöz** kötve, hanem bármikor bekövetkezett haláleset után **teljes összegben levonás nélkül** fizetnek ki.

A tag munkaképtelenség esetén már **életében** megkapja a teljes végkielégítési összeget; kap baleset-segélyt és betegséglét egy **meghatározott** összegben.

Kézpénzelőleget is kap minden tag a végkielégítési összegre, ami most már mint jog ki van mondva, nem pedig feltételesen mint eddig.

*Az alábbi tervezetben tehát gondoskodva van egy betegség, mint munkaképtelenség eseteiben is a tagról; de még kilépés esetén sem vésznek el a befizetett tagdíjak.

Mindezen kedvezményekkel szemben pedig a fizetendő díjak alig emelkednek és **kellő tagszaporulat mellett annyira csökkenhetnek, hogy a tagok még a jelenlegi tagdíjaknál is kevesebbet fognak fizetni.**

Most tehát csupán tagjaink tevékenységétől függ, hogy egyesületünk gyarapodik és erősödik és hogy mindazon célokat megvalósítsuk, melyeket magunk elé tűztünk.

Kitartás

kölcsönösen segélyező országos egyesület
alapszabály-tervezete.

1. §.

Az egyesület czíme, székhelye, pecsétje, célja és tartama.

Az egyesület czíme: Kitartás kölcsönösen segélyező országos egyesület.

Székhelye: Budapest.

Pecsétje: „Kitartás” körirattal bir.

Célja: a tagoknak kölcsönös támogatása, segélyezése és anyagi jólétének előmozdítása, jóléti intézmények megteremtése által.

Tartama: az egyesület meghatározatlan időre alakittatik.

2. §.

Az egyesület tagjai.

Az egyesület tagja lehet minden feddhetlen jellemű magyar állampolgár, a ki 18. életévét már betöltötte, de a 45. életévét még meg nem haladta, önálló keresettel bir és az alapszabályszerű kötelelısségeknek eleget tesz.

Az egyesület tagjai **A, B, C és D** csoportra oszlanak.

Az **A** csoportba azon alapító és régi tagok tartoznak, a kik 1899. évi június hó 15. napjáig a „Kitartás” czimű lapnak előfizetői voltak és akkor az 50. életévüket még meg nem haladták; továbbá azon régi tagok, a kik az egyesületbe való belépésükkor a 45. életévüket meg nem haladták, végül minden újonnan belépő tag, a ki ebbe a csoportba belép és a 3. §-ban ezen csoportra meghatározott kötelelısségeknek eleget tesz.

A **B** csoportbéli tagok mindazok, a kik az egyesületbe való belépésükkor a 45. életévüket már meghaladták és 1899. évi június hó 15-ike után léptek az egyesületbe; továbbá minden újonnan belépő tag, a ki ezen csoportba felvételi magát és ezen csoportra vonatkozó és a 3. §-ban körülírt kötelelısségeknek eleget tesz.

A **C** csoportba tartoznak azok a régi tagok, a kik az egyesületbe való belépésükkor a félkedvezményre vétették fel magukat és azon régi tagok, a kiknek tulkorosságuk miatt csak negyed kedvezményre volt igényük; továbbá azok az újonnan belépő tagok, a kik ezen csoportba felvétetik magukat és ezen csoportra vonatkozó és a 3. §-ban körülírt kötelelısségeknek eleget tesznek.

A **D** csoportba azok az újonnan belépő tagok tartoznak, a kik ezen csoportba felvétetik magukat és ezen csoportra a 3. §-ban meghatározott kötelelısségeknek eleget tesznek.

A tagokat írásbeli nyilatkozat alapján az igazgatóság veszi fel, ha a 3. §-ban megszabott feltételeknek megfeleltek.

A tagsági idő azzal a nappal kezdődik, mely napon az igazgatóság a tagsági igazolványt kiállította.

A visszautasított jelentkezőnek a befizetett beiratási díjak visszatérítetnek.

3. §.

A tagok kötelelıségei.

Minden belépő tag köteles erre a célra szolgáló belépési nyilatkozatot sajátkezűleg kiállítani, saját valamint nevének, korát, egészségi állapotát a valósághoz hiven bevallani és az igazgatóság kívánságára úgy a maga, mint nevének állapotát az egyesület kijelölt orvosa által megvizsgáltatni.

Minden belépő tag köteles egyszer s mindenkorra 4 korona beirattási díjat, továbbá havonta 1 korona tagsági díjat az egyesület pénztárába befizetni.

A 4. §-ban részletezett végkielégítési összegek kifizetése céljából kötelesek a tagok minden elhalt tag után halálesetenként az egyes csoportokra a következőkben meghatározott járulékokat fizetni és pedig:

az **A** csoportba tartozó tagok halálesetenként 2 koronát;

a **B** csoportba tartozó tagok halálesetenként 1 kor. 40 fillért;

a **C** csoportba tartozó tagok halálesetenként 1 koronát;

a **D** csoportba tartozó tagok halálesetenként 70 fillért.

Ezen járulékok akkor is fizetendők, ha valamilyen tag rokkantság esetén a 4. § 3. pontja értelmében végkielégítést kap.

Az itt felsorolt, végkielégítési járulékok mindenkor a halálesetet követő hónap elsején, a havi korona tagsági díjjal együtt, az egyesület pénztárána, vagy az igazgatóság által kijelölt befizetési helyeken fizetendők.

A tagok kötelesek minden lakásváltozást 8 nap alatt bejelenteni.

4. §.

A tagok jogai.

1. Minden tagnak — tehát az **A**, **B**, **C** és **D** csoportbeli tagoknak is, korukra és az igénybe vett alábbi kedvezményekre való tekintet nélkül — igénye van nevének elhalálozása esetén 400 korona temetkezési segélyre. Ezen segélyben a tagok egyszernél többször nem részesülnek.

Azon tagok, a kik belépésükkor nőtlének voltak, kötelesek nősilésüket 8 nap alatt írásban bejelenteni. Ha az ilyen tag neje 6 hónapon belül elhalna, a tagnak a 400 korona temetkezési segélyre nincs igénye.

2. A tag elhalálozása esetén kedvezményezettjének végkielégítésre van igénye és pedig;

az A csoportban	2000	koronára.
balesetből kifolyó halál esetén	3000	>
a B csoportban	1200	>
balesetből kifolyó halál esetén	2000	>
a C csoportban	1000	>
balesetből kifolyó halál esetén	1500	>
a D csoportban	600	>
balesetből kifolyó halál esetén	1000	>

3. Azon tag, a ki a baleset vagy betegség folytán teljesen munkaképtelenné válván, semmi néven nevezendő foglalkozást üzni nem képes és ezt az intézet orvosa bizonyítja, — ha jelen alapszabályok keltétől számított 5 évig tagja volt az egyesületnek.

ha az A csoportba tartozik	2000	korona
> a B >	1200	>
> > C >	1000	>
> > D >	600	>

végkielégítésre jogosult az egyesület tagjainak a 3. §-ban a halálesetekre meghatározott módon való igénybevételével.

Ha azonban az ilyen tag 5 évnél rövidebb ideig volt tagja az egyesületnek, akkor nincs igénye semmiféle végkielégítésre és csak azon tagdíjak visszatérítését követelheti, melyeket ezen alapszabályok keltétől számítva az egyesület pénztárába befizetett. Az időközben befizetett és a 3. §-ban részletezett végkielégítési járulékok visszatérítését azonban nem igényelheti.

A munkaképtelenség után járó végkielégítés utalványozása után az illető megszűnik tagja lenni az egyesületnek és sem ő, sem kedvezményezettje az egyesülettel szemben tagságából kifolyólag további igényeket nem támaszthat.

4. Mindazon tagokat, kiknek saját hibájukon kívül baleset folytán munkaképességük állandóan csökkent és ezt az intézet orvosa állandó részleges rokkantságnak minősíti, köteles az igazgatóság a közgyűlés által e célból rendelkezésére bocsájtott összegből 50 koronától 200 koronáig terjedő pénzsegélyben részesíteni, melyre azonban minden tagnak csak egyszer van igénye.

5. Ha bármely tag 3 hónappal tovább fekvő beteg és máshonnan betegsegélyben nem részesül, vagy ez elégtelen arra, hogy eredményesen gyógykezeltesse magát és ezt az intézet orvosa igazolja, akkor az illető tagnak köteles az

igazgatóság belátása szerint 40—60 korona segélyt a közgyűlés által e célra megszavazott külön segélyalapról utalványozni. Egy éven belül ezen segély nem ismételtető.

6. Azok, kik a jelen alapszabályok jóváhagyásának keltétől számított 15 évig tagjai az egyesületnek és az 50-ik életévüket meghaladták, indokolt esetekben a 3. §-ban meghatározott 1 korona tagsági díjak fizetése alól az igazgatóság által felmenthetők; de a halálesetek után fizetendő és a 3. §-ban részletezett járulékokat továbbra is kötelesek fizetni.

7. Minden tag jogosítva van ezen alapszabályok jóváhagyásának keltétől számított 20 évi tagság után 300 koronától 500 koronáig terjedő kamatmentes előlegre, mely összeg annak idején a kedvezményezettnek kifizető végkielégítésből levonatik. Ha a tag ezen 3. §-pontja értelmében részesült volna végkielégítésben, akkor a netán igénybe vett előleg ebből a végkielégítésből jön levonásba.

8. Minden tag díjtalanul kapja az egyesület közlönyét, mely a tagokat érdeklő dolgokról felvilágosítással szolgál és szakközlemények által ismereteiket gyarapítja. Az intézet olvasó terme a tagoknak díjtalanul rendelkezésre áll; de gyűlések ott nem tarthatók.

9. A tagok peres és perenkívüli ügyeikben az egyesület ügyésze által díjtalanul jogi tanácsban, a felmerülő készkiadások megtérítése ellenében pedig jogvédelemben részesülnek.

10. Az egyesülettel azonos vezetés alatt álló, de önállóan működő Kirtartás Takarékos és Hitelszövetkezet bejegyzett cég kellően indokolt esetekben a szabályszerű biztosíték mellett az egyesület tagjainak mérsékelt kamatu hitelt nyújt, a tagokat ingatlanok megszerzésében, családi házak építésében stb. elősegíti.

11. Az egyesület által felállítandó árvaházban — melyhez a szükséges ingatlant a Kirtartás Takarékos és Hitelszövetkezet adományozta — a tagok árvái fognak elhelyezést nyerni, a rendelkezésre álló helyek arányában.

12. A tagok kívánságára az igazgatóság őket költségmentesen, tehát ügynöki díj és jutalék, valamint orvosi díj fizetése nélkül, szabadon választható módokat mellett első rendű biztosító intézethez ajánlja biztosításra és az ezzel kapcsolatos munkákat díjtalanul elvégzi.

5. §.

Az összes tagokra kötelező általános határozmányok.

Az, aki 6 hónappal rövidebb ideig tagja az egyesületnek, a 4. §. 1., 2., 3., 4. és 5. pontjaiban részletezett segélyek egyikére sem tartozhat igényt. Az ilyen tagnak elhalálozása esetén kedvezményezettjei semmi néven nevezendő végkielégítésben nem részesülnek, csak a befizetett tagdíjakat kapják vissza.

A 3. §-ban meghatározott és halálesetenként fizetendő járulékokat az igazgatóság javaslatára a tagok létszáma szerint a közgyűlés leszállíthatja; de fel is emelheti, ha azok a tagok közt előforduló rendkívüli halandóság esetén a 4. §-ban részletezett segélyek, illetve végkielégítések fedezésére elégtelenségek bizonyulnának. Ezen esetben a közgyűlésnek még az a joga is fennáll, hogy a szükséges vagyoni egyensúly helyreállításra és a tagok túlterhelésének elkerülése céljából az említett 4. §-ban részletezett segélyek, illetve végkielégítések összegét 50%-ig leszállíthassa.

A közgyűlés ezen határozatával szemben a tagok vagy kedvezményezettjeik a tagságból kifolyólag semmi néven nevezendő igényeket nem támaszthatnak az egyesület ellen.

Ha a tagnak vele együtt élő törvényes neje, vagy gyermekei vannak, ezen vagy ezeken kívül kedvezményezettként mást nem jelölhet meg.

Az özvegy, ha kiskoru gyermekek maradtak hátra — bár férjének egy esetleges előbbi házasságából is — csakis ezekkel egyforma arányban igényelheti a végkielégítést. A tagnak ezzel ellenkező intézkedése érvénytelen és az egyesület igazgatósága köteles ily esetben a végkielégítési összeget a törvényes örökösök részére bírói letétbe helyezni.

Törvényes örökösök hiján a végkielégítés az egyesületi árvaház alapját illeti meg. Ha a tag öngyilkosságot követ el, akkor végkielégítésnek csak az esetben van helye, ha a tagnak kis-

koru gyermekei maradtak hátra, akik egyedüli örökösök. Más kedvezményezett csak akkor kapja a végkielégítést, ha az elhalt tag legalább 5 évig tagja volt az egyesületnek.

Ha a tag megtevesztés céljából saját vagy felesége korát hamisan vallotta be, idült bajokat és testi hibákat eltitkolt és ezen hamis bevallások bármelyike csak halála után derül ki, az ilyen tagnak örököse vagy kedvezményezettje a végkielégítésre csak akkor jogosultak, ha az elhalt tag legalább 5 évig tagja volt az egyesületnek és kedvezményezettként keresetképtelen özvegye, illetve ezzel kiskoru gyermekei vannak megnevezve. Más kedvezményezettnek semmiféle igénye nincs a végkielégítésre.

A halálesetek hiteles okmányokkal igazolhatóak. A végkielégítések a halálesetet követő 6 hét alatt fizetendők ki, de az igazgatóság szükség esetén megfelelő előleget folyósíthat a legszükségesebb kiadások fedezésére.

A 4. §-ban felsorolt segélyekből a nyugtábelégen és az esetleg kiadott előlegén kívül más levonások nem eszközölhetők.

A végkielégítési összegek sem el nem zálogosíthatók, sem pedig bírói letiltás tárgyát nem képezhetik.

Az egyesületi év minden május hó 1-ével kezdődik.

6. §.

A tagság megszűnése.

Az egyesületi tagság megszűnik:

1. Ha a tag 60 napon át elmulasztja az alapszabályszerű befizetéseket.

A törlésről a tag írásban értesítendő, mely értesítés szükség esetén csakis a taghoz intézett levél másolatával bizonyítandó. A törült tag jogosítva van 6 hónapon belül újból a tagok sorába lépni, ha a hátralékos tagdíjakat, valamint a 3. §-ban körülírt többi ezen időre eső járulékokat 6% kamattal az egyesület pénztárába befizette és őt, valamint nejét az intézet orvosa egészségeseknek találja. Az intézet orvosa által kiállított ilyen bizonyítvány a tag költségére az intézet által kijelölt szakorvos által is felbírálható és csak ezen bizonyítvány alapján hozható a felvétel tekintetében végérvényes döntés az igazgatóság által, mely ellen a volt tag nem felelbezzhet.

2. Elhalálozás által.

3. Kilépés által.

4. Kizárás által.

Kizárásnak oly esetben van helye, a midőn a tag az egyesület érdekei ellen működik, továbbá ha az egyesület tagjait egyesületi működésükre nézve rágalmakkal illeti és ezért büntetve lett.

Kizárandó a tag, ha nyereségvágytól elkövetett büntett vagy megbecstelentető bűncselekmény miatt jogerősen elítéltetett. A kizárás felett az igazgatóság határoz, de ezen határozat minden oly esetben, midőn az nem bírói ítélet alapján hozott, a közgyűléshez felelbezzhet.

A mig a közgyűlés a kizárás felett végérvényesen nem határozott, a tag összes jogai érvényben maradnak, ha máskülönben alapszabályszerű kötelességeinek eleget tesz.

Kizárandó a tag, ha megtevesztés céljából saját vagy felesége korát hamisan vallja be, ha idült bajokat és testi hibákat eltitkolt.

Törlés, kilépés, kizárás által az egyesület kötelekéből kivált tagoknak a befizetett tagsági díjak egyharmada visszatérítendő, de a befizetett haláleseti járulékok senkinek sem térítetnek vissza.

7. §.

Az egyesület vagyona.

1. Az eddig megtakarított törzsvagyon és annak kamatai.

2. A beirattási és tagsági díjak azon felesége, mely az igazgatási és a többi alapszabályszerű kötelek teljesítése után fenmaradt.

3. Előre nem látott bevételek és adományok.

4. A Kirtartás Takarékos és Hitelszövetkezet által ajándékozott ingatlan.

5. Az egyesület vagyona a Kirtartás Takarékos és Hitelszövetkezetben van elhelyezve és kamatoztatva.

8. §.

Az egyesület kormányzata.

Az egyesület ügyeit

- az igazgatóság,
- a felügyelő-bizottság és
- a közgyűlés intézi.

9. §.

Az igazgatóság.

Az igazgatóság 7 tagból áll, u. m. az elnök, az ügyvezető és 5 igazgatóból, a kiket a közgyűlés általános szavazattöbbséggel hat évre választ.

Az igazgatóság feladatát képezi az egyesületi ügyeknek a felügyelő-bizottság és a közgyűlés ellenőrzése mellett való vezetése.

Gondoskodik

a) az egyesületi hivatalos közlöny szerkesztéséről és őrködi a felett, hogy az a tagok általános érdekeit szolgálja s az egyesületi szellemet ébren tartsa;

b) kezeli az egyesület vagyonát, s gondoskodik arról, hogy az kellőképp gyümölcsözőtessék;

c) tárgyalja és elintézi az egyesületi tagok mindazon kérelmét, mely határozathozatalt igényel;

d) előkészíti a közgyűlés illetékessége alá tartozó ügyeket;

e) az egyesület érdekében álló szerződéseket jogérvényesen megkötöti;

f) határoz a tagfelvételek és kizáratások felett;

g) ellenőrzi a központi iroda helyes működését, s megállapítja annak ügyrendjét;

h) gondoskodik arról, hogy az egyesület vagyoni állapota a tagokkal legalább negyed-évenként az egyesület hivatalos lapja útján közöltessék;

i) elnöke, illetve ügyvezetője útján képviseli az egyesületet mindenütt, ahol személyes érintkezésre van szükség.

Az igazgatóság havonként egyszer tart ülést, határozatképességhez legalább három igazgató jelenléte szükséges.

Szavazategyenlőség esetén az elnök szavazata dönt.

Az igazgatóság határozatai a közgyűléshez megfellebbezhetők.

10. §.

A felügyelő-bizottság.

A felügyelő-bizottság az egyesületi vagyonkezelés ellenőrzésére van rendelve. A közgyűlés által évenként választatik és 3 rendes és 3 pótagból áll.

Ügköréhez tartozik ez egyesületi könyvek és az egyesületi pénztár állását időszakonként átvizsgálni és a számadási zárlatok felett a vizsgálatot gyakorolni, továbbá az évi számadások és az évi mérleg megvizsgálása.

Észrevételeit a közgyűlésnek évenként bemutatni és a megszavazandó felmentvény kérdésében indítványt tenni tartozik.

A felügyelő-bizottság tagjai az igazgatóságba be nem választhatók.

11. §.

A közgyűlés.

A közgyűlés az egyesületi képviselőkkel áll, kiknek száma 150—300 s a kiket 6—6 évre a közgyűlés választ meg.

Ezeket kivül a közgyűlésen szavazati joggal bírnak az igazgatóság tagjai.

Minden naptári év első felében rendes közgyűlés tartandó; rendkívüli közgyűlést a körülményekhez képest az igazgatóság saját kezdeményezésére, vagy az egyesületi képviselők egy negyed részének indokolt kérelmére bármikor összehívhat.

A közgyűlés napját az egyesületi igazgatóság határozza meg, s erre az egyesületi képviselőket 14 nappal előbb meghívja.

A közgyűlés határozatképességéhez az egyesületi képviselők egy negyed részének jelenléte szükséges.

Ha a képviselők a közgyűlésen nem jelentek meg határozatképes számban, úgy az újabb összehívandó közgyűlés, tekintet nélkül a megjelentek számára, a mult közgyűlésre kitűzött tárgyakra nézve határozatképes.

A személyes megjelenésben akadályozva levő közgyűlési képviselő szavazatát meghatalmazott

által is gyakorolhatja. Egy meghatalmazott azonban 10 szavazatnál többet nem képviselhet. A távollévőket képviselő tagok megbízóiknak 2 tanuval előttemezett meghatalmazását a közgyűlés előtt igazolni tartoznak.

A közgyűlést az elnök nyitja meg és zárja be, ő vezeti a tanácskozást, őrködi a rend fenntartása felett és felteszi a kérdést a szavazásra.

A szavazás a közgyűlésen nyilvánosan történik.

A közgyűlési jegyzőkönyv vezetőjét és annak két hitelesítőjét a közgyűlés elnöke rendeli ki.

A közgyűlés illetékessége alá a következő ügyek tartoznak:

- az egyesület működését felölelő jelentés és az évi mérleg előterjesztése;
- a felügyelő-bizottság jelentése;
- a felmentvény megadása iránti határozat;
- az elnök, 6 igazgatósági tag, 3 rendes és 3 pótag felügyelő-bizottsági tag választása;
- az egyesületi képviselők választása.

Az elnök és az igazgatók a választóképes tagok sorából választandók.

Az elnök és az igazgatók 6 évre választatnak; f) az alapszabályok módosítása, az egyesület feloszlata (melyhez azonban a közgyűlés szavazatainak kétharmad része szükséges) és a feloszlattal az egyesület vagyonának hova fordítása feletti határozat; a m. kir. belügy-minister által jóváhagyás feltétele mellett;

g) a képviselők választását vezető bizottság 10 tagjának választása;

h) az igazgatóság, avagy a közgyűlés valamely tagja által kellő időben előterjesztett önálló indítvány tárgyalása.

A napirendre tűzött tárgyakkal össze nem függő önálló indítvány a közgyűlésen csak akkor tárgyalható, ha ezen indítvány a közgyűlést megelőzőleg legalább 8 nappal az igazgatóságnak írásban bemutatott.

A ki a közgyűlés méltósága ellen vét, vagy a gyűlés egyes tagjait sértő kifejezésekkel illeti, attól a tanácskozási jog az elnök által, a gyűlés tartamára megvonható.

A ki pedig az elnöknek a rend fenntartását célzó ismételt intéseinek nyíltan ellenszegül, a közgyűlésből kizárható.

12. §.

Az egyesület feloszlata.

Azon esetben, ha az egyesület az alapszabályokban meghatározott céltól eltér és hatáskörét túllépi, vagy a mennyiben az állam, vagy az egyesületi tagok vagyoni érdeke veszélyeztetnek, az egyesület működése kormányhatóságilag felfüggeszhető és a felfüggesztés után elrendelhető szabályos vizsgálat eredményéhez képest végleg fel is osztható, vagy esetleg az alapszabályok pontos megtartására különbeni feloszlata terhe alatt kötelezhető.

EGYESÜLETI ÜGYEK.

Az egyesület tagjait megillető kedvezmények:

Egyesületi tagjainak a következő kedvezményekben részesülnek:

1. Minden tag halálesetre a Dordrecht életbiztosító társaságnál van biztosítva, mint a kezei közt levő és a társaság által kiadott kötvényben részletezve van. Ha a tag bármely okból baleset ellen már nem biztosítható, a baleset folytán beállott halál esetére is megkapja a kötvényben annak módozatai szerint biztosított összeget.

2. Minden tag 60 éves koráig a „Providentia“ általános biztosító társaságnál ezen társasággal kötött szerződés értelmében és a társaság általános biztosítási feltételeinek keretében baleset ellen van biztosítva még pedig:

a) baleset folytán bekövetkező halál esetén 1000 illetve 2000 korona erejéig,

b) baleset folytán beállott teljes vagy részleges állandó munkaképtelenség esetére a tag 1000, illetve 2000 korona arányában meghatározott százalékos összeg erejéig.

Minden baleset, annak megtörténte után legkésőbb 24 óra alatt a szerkesztőségnek okvetlen bejelentendő.

3. A tag belépésétől kezdve egy peres, mint perenkívüli ügyekben az egyesület ügyésze által a készkiadások megtérítése ellenében képviseltetik.

4. Az egyesület közlönye minden tagnak belépésétől kezdve díjtalanul megküldetik.

5. A tagok kellő biztosíték mellett a „Kitartás Takaré- és Hitelszövetkezet“ től kölcsönt vehetnek igénybe.

Segélyezések kimutatása.

Halálozási segélyek:

Lapunk 7. sz. kimutatott segélyösszeg
K 174,900.—

Ujabb segélyek:

2222. Berner Károly, Ujpest, a tag halála után ... .. 500 K.
1991. Molnár János, Bpest, a tag neje halála után ... .. 300 K.

Balesetsegélyek:

Lapunk 7. sz. kimutatott segélyösszeg
K 42,727.93

A fütők szövetsége.

A fütőknek nincs szerencsájük. A mozdonyvezetők szövetsége nem akarta őket befogadni, a szent koronások közé ők nem akartak belépni, amunkások szövetségébe pedig nem eresztik őket — Kertész Ármint ur.

Azt azonban a fütők is érezték — ha minden társadalmi osztálynak szabad szervezkedni, hogy akkor nekik is joguk van a szervezkedésre, s ha már seholy sem engedik be őket, hozzáfogtak egy külön szövetség megalakításához. Legelőbb az alapszabályokat kellett elkészíteni. Minta volt elég, de sem a mozdonyvezetők szövetségének alapszabályai, sem pedig a szentkoronásoké nem illett az ő különleges viszonyaikra; a munkásokét pedig nem merték mintául felhasználni (már az, vagy azok, akik csinálták), mert akkor kitudódott volna az a kis ravaszság, melylyel a felsőbbéknél hangulatot keltettek, de egyben az is, melylyel másokat várakozó álláspontra készítettek.

A rossz nyelvek ugyanis azt beszélik, míg Kertész ur a felsőbbégek előtti titokzatosan azzal indokolta a szövetség szükségét, hogy a szociálistáktól csak ő mentheti meg ezt a nagy testületet és eddig csak neki köszönhető, hogy — kimondani is rettenetes — még nincsenek a »nemzetközökie« táborában, addig talán ezek előtt rendíthetetlen hűséget suttogott, nehogy idő előtt kikezdzék a fütők *bolondításáért*.

Mint minden alapításnál, itt is a küldöttségek játszották a főszerepet. Ez a küldöttségi mania annyira meglepte a fütöket, hogy nap-hosszat mást nem lehetett látni, mint zárt sorokban masirozó fütöket az igazgatóság felé és onnét a miniszteriumig a jövődöbéli ügyvezető profétával az élen. Az a szerencsétlen fütőházi főnök pedig kétségbeesetten tépte a haját, hogy összes fütőiből csak néhány szeneslapát maradt az induló mozdonyokra. Hallgatnia kellett, mert Kertész urnak küldöttség küldöttség után kellett. (Állítólag az igazgatóság engedelmével.)

A fütők boldog mámorban ringattak magukat. Lesz szövetségük, lesz otthonuk! Hajh! de nem olyan szegény ám, mint a mozdonyvezetők! Fényesebb, mint a szentek! Lesz csodaszép palotájuk és az forogni fog! Örült sebességgel forogni fog — a mesebeli szarkaláb helyett — egy igazi szeneslapáton, nehogy az irigy szentek, vagy a gonosz »nemzetközökie« azt megközelíthessék! ...

De hát ember tervez, Isten végez. A minisztert kirázta a hideg, mikor Kertész ur szövetsége a kezébe került. Eszébe jutott neki, hogy ő már annyi társadalmi helyzetet látott javítani és annyi kartársi ápolással foglalkozott, hogy úgy magának, mint másnak egyszer s mindenkorra megtöltötte ezt a kellemetlen mellékfoglalkozást. Legyenek a fütők miatta szentek, ha jól esik nekik, legyenek nemzetközökie, legyenek minden, amik akarnak, csak tőle ne kérjenek erre engedélyt, mert ő senki mennyibeli jussának elnyerésére befolyást gyakorolni nem akar többé. De ha mindenáron egyesülni

akarnak, akkor menjenek az ő kollégájához, aki akarva nem akarva hivatalból köteles előmozdítani minden lehető és lehetetlen egyesülést, ha már Kertész ur így határozta a fűtőkkel, hogy neki tiszteletdíjat fognak adni és maguknak 50 koronát megtakarítanak az egyszer bekövetkezendő mennybemenetelükhöz.

Igy áll most a fűtők dolga.
Ég és föld és — Kertész ur között lebegnek tanácsalánul.

Egyelőre senki sem tudja, mi történik velük; habár egészen biztos, hogy nem az égbe fognak pottyanni, hol ezidő szerint nincs is nagy szükség rájuk és — az igazat megvallva — nem is igen kívánkoznak oda.

Egyszóval, kárba vészett minden munka, minden fáradság.

Az egészről pedig megmaradt a fűtőknek egy rossz alapszabálytervezet és a kiérdemült szépirodalmi szerkesztőjük, a kinek legfőbb érdeme, hogy soha nem irt semmit. Nem pedig azért, mert a mi szepet ő akart volna megírni, azt mások már megírták; a mit pedig mások még nem írtak meg, azt ő sem tudta megírni.

Igy állván a dolog, most már a tettek mezejére kellett lépni.

Az „Ügyvezető” vakmerőséggel határos bátorsággal július hó 22-ére hirdette a gyűlést, hogy — állítólag — állást foglaljanak a miniszter kegyetlen leirata ellen.

A József főherczeg szálló „nagy” termében tényleg összejött egy „kis” társaság, mely más napirend hiányában az ügyvezető elnök ur kezdeményezésére itt nem ismételtető jelzőkkel megtisztelven egymást, kölcsönös bocsánatkérés és adás után, „minden további rendezavarás” nélkül szétoszlott a szélrózsa minden irányába.

A fűtőknek azon törekvése tehát, hogy önálló életerős szervezetben tömörüljenek, meghiusultnak tekinthető. A hiba részben a fűtőket terhelte, hogy egyéni torzsalkodások és aprólékos szempontoktól vezérelve nem tudtak egységesen, céltudatosan szervezkedni. A hivattott vezetőknek utjába állottak olyanok, a kik hiúságukon kívül más vezetéshez szükséges egyéni tulajdonságokkal nem dicsekedhettek; de szokás szerint kisebb-nagyobb pártokkal rendelkeztek, mely pártoknak nem az egységes szervezkedésben, hanem a másik párt legyűrésében merült ki a munkájuk. Nem is csoda azután, ha mellékjövédelmre vágyó egyének teljesen hatalmukba kerítették a fűtőket.

Ezeknek már nem a szövetség eszméje s vele az lebegett szemük előtt, hogy a fűtőknek társadalmi sulyuk legyen, hogy a vasutas társadalom egyik tényezőjévé váljanak, mint ilyenek helyzetük javításán dolgozassanak és úgy szellemileg, mint anyagilag fokozatosan emelkedjenek: hanem az, hogy a fűtőket, a szövetség céljainak eljéte mellett is, a maguk szolgálatában megtarthassák.

Ezt pedig annál könnyebben teheték, mert a mint fent említettük, akadnak mindig emberek, a kik hiúságukat kielégítendő mindenkor készek elejteni a lényegét, ha a forma önző céljaiknak elérésére alkalmas.

A szövetség alig különbözik formában az egyesülettől és csak a közérdekű működésnek nyit tágabb teret; illetve nagyobb jogokat biztosít azoknak, a kik egy társadalmi osztály emelkedésén közreműködni akarnak.

A szövetségnél a kilátásba helyezett anyagi előnyök csak lényegtelen czifraságok, melyek a kisebb értelmiségűek számára készülnek azért, hogy azok reményében öntudatlanul is azt a nagyobb célú szolgálják, melynek egy-egy társadalmi osztály előrehaladása végett a többien céltudatosan szolgálatába állottak.

Azok, a kik most a fűtők élére állottak, teljes tudatában vannak ennek, de az összetoborzott fűtőket — habár nem alkothatnak szövetséget — nem engedik csatlakozni ahhoz a szövetséghez, a melynek nekik leginkább megfelelne; hanem a fent említett lényegtelen czifraságokat lebegtetik előttük, hogy azoknak elfogadtatása esetén legalább saját érdekeiket megmenthessék.

Nem is kell lényeges változtatás az alapszabályokon, hogy szövetség helyett egyesület legyen. Egy-két mondat kihagyása teljesen elegendő ahhoz. Az ilyen változtatáshoz fűzőtt magyarázatok igen alkalmasak a fűtők meggyőzésére és a mint látszik, az ez irányú

törekvés egy ideig némi sikereket is fog felmutatni.

De most már azt kérjük a fűtőktől, hogy van-e célja egy fűtő-egyesületnek? Nem-e kapják meg sokkal inkább azokat az anyagi előnyöket, melyeket a Kertész-féle alapszabály százalékonként ad be nekik, egyszerűen bármelyik más évek óta fenálló vasutas egyesületnél? Nem-e nagyobb biztosítékot nyújt nekik bármelyik régi, consolidált intézménye a vasutasoknak, mint egy új, melyeknek fent is határokat szabtak; de lent is csak a belépő tagok számától van függővé téve?

Azok a fűtők, a kik anyagilag is biztosítani akarják magukat, ezeknél mindenesetre elérnék céljukat teljes mértékben, míg a társadalmi fejlődéshez az erőt egy már fenálló szövetség szolgáltatná nekik.

Elhinni sem lehet, hogy a fűtők alakítandó egyesülete a legkisebb sulylyal is bírjon a felsőbbség vagy a közvélemény előtt, ha nincs olyan sajtója, mely a fűtők érdekét hathatósan képviselni képes, a mely köré elszántan, meggyőződésből csoportosulhatnak.

Azt már csak belátja mindenki, hogy egy a felsőbbség kegyét hajhászó vagy tőle függő szerkesztő senkiben sem nevelhet önéreztet, nem szállhat sikra az általa képviselni hivatott érdekeiért, de nem is gerjeszthet bizalmat senkiben és hallgatásra van kárhoztatva. Az ilyen lap legfeljebb a választmányi ülések izetlenkedéseivel vagy egyesek feltűnni vágyó szószátyárságával mulattathatja olvasóit, a mint erről a különféle vasutas szaklapokból a fűtők is meggyőződést szerezhettek maguknak. Ilyesmire pedig kár az egy koronáért, kár egy fillérért, a mit a fűtők eddig áldoztak és még ezentul áldozni akarnak.

De ha a fűtők azt akarják, hogy szolgálati viszonyaik változzanak, hogy nehéz munkájuknak megfelelő fizetést kapjanak, hogy igazságos előmenetelük biztosítsa és munkaidejük szabályozva legyen, akkor igen nagy tévedésben vannak, ha ezt mind a Kertész-féle egyesülettől várják.

Ipari balesetek az 1906. évben.

A mult év folyamán a városligeti iparcseruokban rendezett munkásjóléti kiállításnak mintegy epilógusát képezi a kereskedelemügyi miniszter nemrég megjelent kiadványa az ipari balesetekről. Vaskos, több mint 200 oldalra terjedő könyv, melynél bizony sokkal stilszerűbb lett volna, ha nem a megszokott, hivatalos szürke színű mezbe jelent volna meg, hanem fekete, vagy vörös színben, a vér és a gyász színeiben.

Mert ha még oly szürke, hivatalos stílusban is van elmondva az 1906-ik évben előfordult ipari balesetek statisztikája, a sorok közül csak kihallik a munkások rémes fájdalom-üvöltése s az árván maradt munkáscsaládok szivettépő zokogása.

Mert a magyar szent korona országában 1906. évben nem kevesebb mint 21827 ipari baleset fordult elő s ezek közül nem kevesebb mint 217 baleset halálalosszerűséget, 22 baleset pedig örökös munkaképtelenséget okozott. A vaskos könyvnek ez volna a három főtétele. Szomorú számok, melyek némaságukban is sokat mondanak s nekünk, kik ismerjük az ipari munkások nehéz szorsát, a szívünkbe haragnak. Jól tudjuk, hogy ipari üzem nincs balesetek nélkül, de a külföldi statisztikai adatokkal hasonlítva össze ezen adatokat, azt kell látnunk, hogy nekünk még igen sok tenni-valónk van a munkások baleset elleni védelme érdekében. Az előttünk fekvő jelentés majdnem olyan hátással van ránk, mint valami harci-tudósítás, melyek szintén ilyenformán hangzanak: ennyi halott, ennyi sebesült. Körülöttünk tehát anélkül, hogy észrevennők, dúló véres harc folyik számos halottal s még számosabb sebesültséggel, az ipari munkások elkeseredett csatája a szükségkel és a megélhetéssel.

Már az említett kiállítás idejében is felémeltük tiltakozó szavunkat ama közöny ellen, mely ipari körökben ezen fontos kérdés, az ipari balesetek kérdése iránt nyilvánul, e könyv megjelenése kapcsán tehát ismét időszerűnek látjuk hangoztatni, hogy a munkásbiztosító pénztár törvényesítésével még korántsem merültek ki a munkásság balesetügyi érdekében való intézkedések. Mert ez a pénztár már csak

akkor segít a munkás baján, ha a baleset már megtörtént, meg kell tehát előzni a bajt s a lehetőség szerint arra kell törekedni, hogy a munkást minél kevesebb baleset érje.

Már pedig az előttünk fekvő hivatalos statisztika arról tanuskodik, hogy a balesetek száma évről-évre szaporodik:

az 1903. évben 17,212 volt a balesetek száma,
 > 1904. > 18,255 > > >
 > 1905. > 18,962 > > >
 > 1906. > 21,827 > > >

az egyik statisztikai tábla azt is mondja nekünk, hogy mely iparágnál vár e térer a legtöbb teendő.

Az 1906. évben előfordult 21827 baleset ugyanis következőképp oszlik meg a különféle iparágak között:

Vas és fém	3342
Gépgyártás	6529
Kő, föld, agyag és üveg	1426
Fa és csont	2887
Bőr, sörte, szőr	548
Fonó és szövő	666
Ruházati ipar	357
Papír	456
Élelmezési cikkek	2438
Vegyészeti ipar	1365
Építő ipar	1589
Sokszorosító és műipar	224
Összesen	21827

A gépgyártásé tehát a vezető szerep, melynél az előfordult halálesetek az összeseknek 30 százalékát teszi ki. E szakmánál 1000 munkásra 88 sérülés jutott, a mi horribilis szám s a többi iparágak közül csak a vas és fémipar (1000 munkásra 62 baleset) és a vegyészeti ipar (1000 munkásra 61 sérülés) járnak közel. Ez különben könnyen érthető, mert ezen iparágak tudvalevőleg a legtöbb géppel s a munkások testi épségét veszélyeztető egyéb berendezésekkel vannak felszerelve.

A gépgyártás nálunk a legfejlettebb iparágak egyike s gépgyáraink vezetőinek a mult évi kiállítás alkalmával módjuk volt látni azon készülékeket és intézményeket, melyeket a külföld már gyakorlatilag bevezetett, hinni akarjuk tehát, követni fogják a jó példát.

A kereskedelemügyi miniszter kiadványa egyébként már azért is érdekes, mert az 1906. esztendő a baleset-statisztikában bizonyos tekintetekben kétségkívül fordulópontot fog képezni. Egyfelől azáltal, hogy ezen évben az iparfelügyelet szervezete tovább fejlesztett, a tulságos nagy kerületekből újjak hasítottak ki s így az iparfelügyelőknél lehetővé tétetett, hogy a balesetek megelőzésére szolgáló övintézkedések betartását hatályosabban ellenőrizzék, másfelől az által, hogy az 1907. évi XIX. t.-cz. értelmében mindazok az ipari és gyári alkalmazottak kötelezőleg biztosítottak baleset ellen, a kik baleseti veszélynek nagyobb mértékben kitéve üzemekben foglalkoznak.

Nem mulaszthatjuk tehát el, hogy őszinte elismeréssel adózzunk az előttünk fekvő könyv alkotóinak, mert e munka meglepő precizitással s a legkülönfélébb szempontokra kiterjedő alaposággal ismerteti velünk a statisztikai anyagot, melyet ötvenegy különféle táblázatban ismerhetünk meg.

E helyen nincs terünk, hogy a valóban értékes összeállításokat részletesen ismertessük, de nyomatékosan hangoztatjuk, hogy azok áttanulmányozása mindenkinek érdekében áll, kinek a munkásügyhöz, vagy ipari baleset-ügyhöz csak kevés köze is van.

Iparunk vezetői pedig vegyék sok humanizmussal és emberszeretettel kezükbe ezen könyvet, mint olyanok, a kik elsősorban vannak hivatva odahatni, hogy az ipari balesetek számai ne emelkedjenek, hanem csökkenést mutassanak

Assuradeur.

Hogyan óvakodjunk a tüdővésztl?

Irta: Okolicsányi-Kuthy Dezső dr.*

(Vége.)

Tüdőbajos anyának szoptatni úgy sem szabad, mert különben a baba saját magára is végzetessé válik, gyógyíthatatlan lesz.

* Mutatvány szerzőnek hasonló czímen megjelent népoktató füzetéből. Kiadta Mai Henrik, Budapest (Museum-körút), 1908. Ára 60 fillér, orvosoknak, tanítóknak, lelkészeknek, társasköröknek és kaszinóknak terjesztés céljára 30 fillér.

A gyermek a tüdőveszes anyával, főleg ha ennek a baja már kifejtettebb, egy szobában a ragályozás veszedelme nélkül nem élhet.

Mint hogy a tehének, főleg a svájci fajta tehének közt a gümőkór vagyis gyöngykór igen gyakori betegség, a tehéntej csak forralva élvezhető. Főleg gyermekeknek ne adjunk soha forralatlan tejet! Mindenféle hus csak jól megfőzve, kisütve fogyasztható. Piaczón vett gyümölcsöt előbb gondosan le kell mosni tiszta vízzel, csak aztán tanácsos megenni.

Apró sebéseket se hanyagoljon el az olyan ember, a kit tüdőbajost ápol. Forduljon vele mindjárt orvoshoz. Azért is nem szabad a köpőüveget kifőzés előtt tisztogatni, mert ha a köpődény eltörik s a köpéstől szennyes darabjával megsértené az ember a kezét, könnyen bejuthatna magát tüdővésszel.

A fenti övrendszabályok betartása mellett azonban a tüdőveszes ember ápolása nem veszedelmes, mert a kilelegzett levegője nem ragályoz, mint talán sokan hinnék. A hol lehet, persze czélszerűbb, ha a család öregebb tagjai végzik az ápolást s a fiatalabb, hajlandóbb egyén nem végez a beteg körül közvetlen szolgálatot.

Ha valahol tüdőveszes ember lakott vagy meghalt, az olyan lakásban — mielőtt oda beköltöznenek vagy ott tovább laknának — okvetlenül szükséges a falakat újra meszeltetni, a padlót forró luggal vagy az emlitett gombaölő folyadékok (káliszappan-oldat, lizoform) egyikevel alaposan felsurolni, hasonlóképpen le kell gondosan dörzsölni káliszappan- vagy lizoform-oldatba mártott nedves ruhával az ajtókat, ablakdeszkákat, butorokat és így tovább. A hol falu helyen még földes volna a szoba talaja, onnan a föld felső rétege minél mélyebben kihordandó s új tiszta földdel kell azt pótolni; ha csak lehet azonban, legjobb a föld megújítása után, hogy mindjárt javítsunk is, a szobát kideszkázzuk.

Elhalt tüdőveszes ember ruháit, tárgyait egészségesek ne használják, ne viseljük, csakis akkor, ha az öröklött tárgy olyan, hogy használata vétel előtt alaposan megisztogatható vagy lugban áztatás után kimosható.

A tüdőveszes gyógyítása.

A tüdőveszes ha korán hozzálátunk, a legtöbb esetben gyógyítható betegség.

Azokkal a tényezőkkel történik a gyógyítása, a melyeknek elhanyagolása létrehozta a bajt.

Innen van, hogy a legjobb eredményt manapság a gyógyintézetek, masszóval sanatoriumi kezelés adja, mely jó levegővel, bő táplálással, edzéssel, pihentetéssel, nagy tisztasággal s a betegnek ártalmaktól való óvásával gyógyít a kiegészítő mediczinak mellett, folytonos gondos orvosi felügyelet közben.

Ennek a kúrának már Magyarországon is sok ember köszönheti az egészsége és munkabírása helyreállítását, pedig hazánkban még csak három nagyobb tüdőbeteg-gyógyítóház, sanatorium van, egyik az Erzsébet királyné sanatoriuma Budapest mellett, másik a József királyi hercegi sanatoriuma Gyulán, a harmadik Algyógyon van.

Kedvező viszonyok közt otthon is utánozható az ezekben követett gyógyítómód, ha van orvos a közelben, a ki felügyelje s a betegnek kellő komoly eltökélése van hozzá. Szép sikert lehet nem ritkán így is elérni.

A gyógyítás és gyógyulás ideje persze hosszú, mert a betegség természete lassu a legtöbb esetben. Előre is lassan fejlődik, visszamenni, javulni sem bír gyorsan. Három hónapig tartó intézeti kezeléssel azonban a kezdődő tüdőveszes legtöbbször nemcsak megállítható, hanem a gyógyulás útjára is terelődik. Ezzel megszünt a sorvadás kórja az a gyógyíthatatlannak tartott rém lenni, a mi még a mult század közepén is volt.

Mint hogy minden országban kevés ma még a gyógyítóház és sok a tüdőbajos, a meglévő kórházak is mindinkább berendezkedtek — külön osztályokat létesítve — tüdőveszesek kezelésére.

Azonkívül alakulnak most már nálunk is ugynevezett tüdőbeteg-gondozó intézetek, a melyek a szegénysorsu tüdőbajost az otthonában is gyámolítják, tanácsot adnak, sőt ha kell, étellel, ruházattal, fűtőanyaggal istápolják, a kellő tisztálkodásról gondoskodnak s ezzel sok esetben meg is állítják a bajt, máskor pedig

nem engedik azt elharapózni addig, míg a beteg kórházba vagy gyógyintézetbe nem juthat. Ezek a gondozó intézetek nagy figyelmet fordítanak egyuttal a ragályozás megakadályozására is a beteg környezetében.

Ekként Isten segédelmével — és ha a haladó tudomány a tüdőveszes gyógyítását is, a mi bizonyos, még jobban tökéletesíteni fogja — az emberiség e legnagyobb betegségét hovatovább legyőzi az emberi ész és vállvetett erő.

A vonatkísérők bajai.

A vonatkísérőkre nagy baj szakadt. Az államtitkár nevében megfenyegeti őket saját elnökük, mert hanyagul teljesítik kötelességüket.

És ha tüstént meg nem javulnak, akkor ne várjanak előléptetést, ne várjanak semmiféle földi jót, mert ő — már mint az elnök ur — nem fogja kívánságaik teljesítését a »magas felsőbbeknek« ajánlani.

Szegény vonatkísérők!

Kellett nektek elnök, kellett nektek otthon, de kellett nektek lap?!
Ha most nem volna elnökök, nem volna ugyan otthonotok, de nem volna lapotok sem és akkor nem ért volna az a szerencsétlenség, hogy saját lapotokban világgá kürtöltek saját szégyeneteiket. Azt, hogy hanyagok vagytok, hogy nem teljesítitek kötelességeket.

Amíg gyerekek voltatok, csak az apátok rakott el, ha rossz fát tettetek a tűzre. Tudom, hogy várva vártátok azt a pillanatot, mikor az apai hatalomnak ezen kellemetlen megnyilatkozása elől szabadulhattok és nagykoruak lettetek.

Csak most tűnik ki, hogy apátok helyett egy sokkal kegyetlenebb hatalomnak az igájába kerültek.

Ha az apátok egy-egy kipattant csinyéret jól elnadragolt benneteket — ha sajgott is a helye — de legalább nem kellett érte szégyenkeznetek a szerencsésebb pajtások előtt és — családi titok lévén — nyugodt lelkiismerettel letagadhattátok mindenki előtt. De most elnök uratok nyilvánosságra hozza a ti vásottságotokat.

Nem is az igazgatóság útján ér titeket a megrovás. Azzal nem áll szóba az államtitkár. Minek is állana. Van nektek ennél nagyobb uratok, akinek hatalma minden földi hatalom felett áll. Ezzel parolázik az államtitkár, ennek panasolja, hogy ti vásott kölykök módjára viselkedtek. Őt kéri alázatosan, hogy fenyegetsen meg titeket; mert ő tudja, hogy csak uratok szavára hallgattok, tőle féltetek.

Nagyon jól tudja az államtitkár, hogy az igazgatóságot el lehet csapni, még őt is elcsaphatják; de a ti elnökököt a kezdettől fogva a végnek végeig álcáségesen fog uralkodni. Hátha még az államtitkárt is protegálhatja valamikor! Erre van is jussa neki. Mikor még a ti elnökököt csak olyan »önjelölt«-féle szerepet játszott, akkor az államtitkár is tett neki holmi apró szívességeket. Most viszont elvárja tőle, hogy — mint egyedüli leghívebb munkatársa — segítse őt titeket megrendszabályozni.

Szinte el tudom magamnak képzelni, hogy térdepeltek ti bűnösebbek szép otthonotok kuczkóiban! És milyen erkölcsi prédikációkat kell azoknak végighallgatni az államtitkár megbízásából az elnök urtól, akiknek már nem jutott üres kuczkó.

Hát még ti szerencsétlenek, akik nem meritek átlépni a ti pénzetenek bérlet otthonotok küszöbét, mert a többenél nagyobb csinyét követtetek el! Mi lesz veletek, hová fogjátok bűnbánó fejetekeket lehajtani, ha szigorú elnök uratok ez egyszer nem hirdeti ki az általános bűnbocsánatot!?

Nem akarok ördögöt falra festeni. Ne ijedjete meg. Bizalmasan megsugom nektek, hogy elnökökötöknek szüksége van rátok.

Ha ő titeket elcsapna, elcsapná az otthonot és vele a gazdát. Ezt pedig nem meri elcsapni. De ha az otthonot elcsapná, akkor elcsapná a lapot és ezzel saját magát.

Saját magát pedig nem akarja elcsapni, tehát nem csapja el sem az otthonot, sem titeket, hogy — a lapot megtarthassa.

Neki a lapra két okból nagy szüksége van.

Az egyiket más alkalomkor fogom elmondani, a másikat magatok is kitalálhattátok, ha az első oldalát elolvassátok.

Elnökökötök onnét kürtöli világgá az ő nagy hatalmát. Onnét tudjátok meg ti, mi és mindnyájan, akiket illet és nem illet, hogy milyen előkelő összeköttetései vannak uratoknak, hogy ő államtitkárral, miniszterrel bizalmasan egy pohár bor mellett szokta a legfontosabb állami ügyeket megbeszélni és elintézni. Ez nem is volna valami nagy baj, legalább tudjátok szükség esetén, hogy kihez forduljatok.

De az mégis baj, hogy a ti lapotokból tudja meg a világ, hogy ti hanyagok, lusták vagytok, hogy ti vagytok az okai a vonatkéséseknak, hogy ti idézitek elő a vasuti szerencsétlenségeket. A laikus közönség mindezen kellemetlenségeket eddig másoknak tulajdonította. Most azonban hivatalosan magatok jelentettétek ki, saját lapotokban, hogy mindennek, ami az utazó közönség börtét kellemetlenül érintheti sürgős útjában, annak egyedül ti vagytok az okai.

A ti lapotokból merit bátorságot az utazó közönség arra, hogy veletek gorombáskodjék, és ha még sokáig járattjátok lapotokat, akkor arra is el lehetek készülvé, hogy felhívás lesz benne a közönséghez, hogy dobáljanak ki titeket a kocsikból, ha baj nélkül akarnak czéljukhoz érni, mert bajt és kellemetlenséget csak ti idézhetek elő a vonaton, nem más.

Bizony ez a lap a ti bajotok. Ez az egyetlen igazság a mit a lap eddig mondott.

Elhiszitek ti azt, hogy az államtitkár Birki urat bizta meg azzal, a mit lapjában fejtegetekhez vág. Azt inkább hihetitek, hogy ő mondott valahol ilyesmit rólatok. De hogy vele államtitkárok parolázzanak, felsőbbégek megkerülésével általa titeket összeszedassanak, az már azon a határon is túl megy, a mely határig egy elérendő czél kedvéért a nyilvánosság előtt hazudni szabad.

Talán maga is megjéjett hangjától, mikor azt írja, hogy alkalomaudtan fel fogja tártani a rátok fogott hibák és mulasztások »igazi okát«. Tehát mégsem ti vagytok az okai annak, a miért összeszéd titeket. De akkor miért nem tárja fel rögtön a felsőbbégek előtt, ha az egyáltalában — a mit nem hiszünk — vele szóba állott.

Ezek után mindenesetre büszkéké lehettek elnökökötökre. Mert a lap szerint ti nagyon büszkéké vagytok »elnök és társa« czégre az eddigi eredményekért. Ezért vállveregtetve meg is igéri nektek, hogy valamikor ő is büszké lesz rátok, ha kiérdemelitek, mert ő nem, mert ő bizony nem fog miattatok összeharagudni barátjával az — államtitkárral.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

Lapunk terjedelmét megnagyobbítván, módunkban áll a kartársak érdekeit érintő közleményeknek a megfelelő formában teret nyitni, felkérjük tehát a l. kartársakat, hogy ezentul akár az összességet, akár az egyes kategóriákat érdeklő értesítésekkel, vagy közlendőkkel a szerkesztőséget megkeresni sziveskedjenek, amely azokat megfelelő formában közölni illetve felhasználni fogja.

Kartársi üdvözléttel

A szerkesztőség.

A világ leggazdagabb vasutja. Bár egy fillér osztalékot sem fizet, azért kétségtelenül mégis a világ leggazdagabb vasutja a most elkészült Mexikói öböl vasut. A sinek, mint a rendes vasutaknál, acélszélből készültek, de nem talpán, hanem kaucsukhengereken nyugszanak, amelyek mindkét végükön márvánnyal disztivék. A pálya összes épületei és minden más építménye valódi ébenfából készültek. A sinek beágyazásul szolgáló homok ezüstöt tartalmazó földrétegből áll. Ha az utazók bámulatukat fejezik ki ekkora fényűzés fölött, a vasuti hivatalnokok egyszerűen vállat vonnak rá és felvilágosítják, hogy mindeme anyagok ott nem drágábbak, mint máshol a homok, kő avagy a fa.

A czár leánynevezőben. A párisi »Gaulois« a következő történetet beszéli el: II. Miklós czár házasságához annak idején a czár is már

megadta volt a beleegyezését, a diplomáciai tárgyalások is befejeződtek és nem maradt egyéb hátra, mint hogy a trónörökös személyesen kérje meg a hercegnőt. Az e czélből rendezett találkozó az orosz trónörökös, majdnem minden bevezetés nélkül és nagy komolyan így szól a hercegnőhöz: »Atyám, a csár elhatározta, hogy szívetem és kezemet önnek felajánljam«. A hercegnő ép oly komolyan és szertartásosan válaszolt: »Nagyanyám, a királyné elhatározta, hogy kezét elfogadjam«. De nem tudta tovább leplezni meghatottságát és mosolyogva folytatta: »De elfogadom a szívét is, bár ezt nekem senki sem parancsolta.«

A tenoristák fellépti díjai. A magas C lovagjairól tudvalevő, hogy követelésekben ezt a fogalmat: szerénység, nem ismerik. De nem is csoda. A jó tenorista ritka portéka, de amilyen ritka, ép olyan értelmes üzletember mind. Conried, a hírneves imprezzió, már is arról panaszkodik, hogy művészeinek a folytonosan emelkedő igényeit képtelen kielégíteni. Caruso például a jövő évi new-yorki tournéjára eszténként háromezer dollárt követel. Rousseliére, aki most végezte be amerikai körútját, Buenos-Ayresban esténként 6000 frankért énekelt. A jövő télre már is New-Yorkba van szerződve, ahol hétezer frankot fog kapni minden fellépéért. Imprezziója az egész téli szezonra háromszázezer korona fellépti díjat garantált neki. Európában a tenorista-honoráriumok jóval kisebbek, kivételt képez azonban Carusonak egy esete, amikor is Párisban egyetlen fellépéséért tizenkétezeröt száz frank honoráriumot kapott.

Ezernyolcszázéves fuvó. A párisi akadémiában nemrégben egy fuvót mutattak be, melyet a régi galliai Alezia romjai között találtak. A fuvó alakjára a pánfuvókhoz hasonlít, még egészen használható állapotban van. Chabrier, az akadémia tagja, több darabot játszott el rajta. Először egy régi »Himnusz Apollóhoz« zenedarabot adott elő, amelyre még néhány év előtt a delphi-i ásatások alkalmával bukkantak, azután pedig néhány modern dallamot. A fuvó hangja a fagotra emlékeztet.

A hajótörött kalandja. Nem közönséges borzalmakat állt ki a mult hetekben egy Elyve nevű kormányos, aki a Twilight tengeri hajón volt alkalmazva. A hajó Willingtonban deszkákkal rakodva meg, Philadelphiába igyekezett. A Pacificque öölben azonban hirtelen irtózatos cyclon támadta meg a hajót. A toronymagasságra korbácsolt habok végigsöpörték a fedélzetet, és mint pelyhet szórták le az ott felmáglyázott faanyagot. Egyik vésztes hullám a kormányost is a tengerbe sodorta, aki egy csomó deszka közé jutott. A nagy szélvészben segélykiáltását nem hallották meg, de különben is mentésről szó sem lehetett, mert az örült vihar vad gyorsasággal kergette egyik hullámvölgyből a másikba a hajót. Elyve a deszkákba kapaszkodva, nagy ügygyel-bajjal tartotta fenn magát a víz színén, de a hullámok szanaszét szórták a többi deszkákat és csak kettő maradt meg, amelyekbe görcsösen belekapaszkodott. A két deszkát hóna alá szorítva uszott, míg a hullámok elcsendesedtek, akkor aztán keserves erőfeszítések után sikerült neki a két deszkát szorosan egymás mellé fektetni és olajos felöltőjét ráborítani, úgy hogy a kis tutajon lovagolva ülhetett. Azonban nagy ijedelmére azt vette észre, hogy czápák kísérik őt, és így kénytelen volt, nehogy ez undok ragadozók a vízben lógó lábait elkapják, ráfeküdni a deszkára. Felig mozdulatlanul tölthette a nap hátralevő részét és az éjszakát. Másnap az éhség és kivált a szomszág anynyira kinozta, hogy megadta magát sorsának, újra lovagló módon ült a deszkákon, nem bánva, ha a czápák áldozatává is lesz. Elmúlt a második nap és a harmadik is anélkül, hogy közelben hajót pillantott volna meg. A távolban néha egy-egy füstgomolyt látott csak, de sokkal távolabbról, semhogy onnan megmentését remélhette volna. A negyedik nap estéjén felig eszméletlenül, jötehetetlenül, csak az életösszöntől vezetve nyugodott a deszkán, várva minden pillanatban a kinjaitól megszabadító halált. De ahol legnagyobb a veszély, ott van legközelebb a segítség. Ugyanakkor egy nagy gőzös tartott arra, egyenesen feléje. Elyve a lámpafény láttára a megmaradt erejét megfeszítve, segítségért kiáltott. Az őrtálló matróz a

hajón meghallotta, nyomban jelentést tett a kapitánynak, a hajó megállott, a mentőcsónakot leeresztették és a szürkületben, a hajóról irányított villamos reflektorok segítségével megpillantották a már csak gyenge hangon nyöszörgő hajótöröttet. Akkor aztán a hajóra vittek és gondos ápolásban részesítették. A hajó a napokban az amerikai kikötőbe érkezett.

Korán halt meg. Londonban ez év február havában egy Schwabacher nevű német származású pénzember öngyilkosságot követett el. Schwabacher ugyanis a délafrikai bányarészekben volt érdekelve és a tőzsdén nagy értékek erejéig spekulált velök, azonban szerencsétlenül. Minthogy minden vagyonát elvesztette, kétségbeesésében a halálnak adta magát. Hagyatékát a napokban árverezték el és az azon résztvevők nagy bámulatára jelentékeny mennyiségű Vaal River Diamond Company-féle alapító részvényekre bukkantak, amelyek egy font névértékkel bírtak és melyekért ma egyenként hatezeröt száz fontot fizetnek. Ha Schwabacher még élne, tizenöt millió korona vagyonnak lenne az ura.

Drága játszóhely. Astor new-yorki milliárdosnak van egy aggkisasszony rokona, aki szintén egy-kétszáz millióskával rendelkezik. A nem épen bájos misztól most egy társaság meg akarta venni New-York külvárosában fekvő beépítetlen és csak kerítéssel ellátott telkét hatszáztízöt ezer dollárért. De a kisasszony visszautasította az ajánlatot, mert — amint kijelentette — erre a helyre szüksége van az ő Trixie ölebecskéjének, amely napközben ott futkos és játszadozik. Már pedig a Trixiének mozgásra és levegőre van szüksége, így tehát a telket nem adhatja el.

Sztrájkőrő a máglyán. Pétervárott a minap borzalmas módon büntették sztrájkőrő társukat a sztrájkoló munkások. A Néva partján dolgozó bármunkásokat ugyanis értesítette a vállalkozó, hogy bérüket kénytelen lesz állítani, mire a munkások elhatározták, hogy mindenáron kényszeríteni fogják az eddigi bér fizetésére. A vállalkozó erre más munkásokat fogadott föl, akikkel együtt egy Antonov nevű régi munkás is munkába állott. A sztrájkolókat ez a körülmény rendkívül fölziggatta és előbb kövel kezdték dobálni társukat, majd pedig borzalmas módon bántalmazták. Ebben a pillanatban a sztrájkolók egyike a közelben egy égő máglyát látott és elkialtotta magát: — Máglyára az arulóval!

A sztrájkolók erre megragadták Antonovot és a tűzbe dobták. Az eset szemtanúi fölháborodva tiltakoztak az embertelenség ellen, de a dühöngő tömeg rájuk sem hederített. Végre néhány rendőr jött, mire a nézők, hogy Antonovot kiszabadíthassák, azt kialtották, hogy kozákok jönnek, erre a sztrájkolók szétfutottak és Antonovot a nézők leemelték a máglyáról. De akkorára már úgy összeégett, hogy állapota reménytelen.

Vakok ujsága. A Daily Mail, mint Londonból írják, érdekes ujítással tesz kísérletet. Ez a lap hetenkint vakok számára kiad egy domboru nyomású számot, amelynek egy penny lesz az ára. Angliában összesen negyvenezer vak ember van, akiknek módjukban lesz, hogy politikai ujságot olvassanak.

Tetovált hölgyek. Amerikában a tetoválas a civilizált világhoz is utat talált. Newyork és Chicago szépei festett karokkal és vállakkal járnak-kelnek és talán — Isten őrizze! — nincs messze az idő, hogy tetovált hölgyeket fogunk bámulni a mi báltermeinkben is. A vadaknál a tetoválasnak több rendbeli oka van. Első sorban azért festik testüket az indiánok, hogy ezáltal felelmetesebbé tegyék magukat ellenségeik előtt. Azonkívül ez jelzi az egyén összetartozását a családdal vagy törzsszel. Akadnak a vadak között is olyanok, akik hűségéből tetoválják magukat; ezek a testüket feltűnő, tarka rajzokkal ékesítik. A tetoválas Polynéziában emelkedett a legnagyobb tökéletességre. A polynéziai vadak teste virágos szőnyegekhez hasonlít. A rajzok oly finomak és tökéletesek, hogy a bőr inkább valami csodálatos himzésű, szingazdag trikóhoz hasonlít. Van azonkívül hasznos alapja is a tetoválasnak. A színes, nedves festék hűsíti a bőrt s egyben megvédi a moszkító csipésétől. Ami kezdetben ismertető jele, védőeszköze volt a vadnak, később művészetté fejlődött.

A spanyol grandok. A szomoru madridi bombamerénylet alkalmával egy spanyol grand, Hornachauelos herceg részesült abban a szerencsében, hogy az életveszedelemben forgó királyi házaspárt a kocsiából kisegítette és más kocsiába ültette a megrémült, csaknem elalélt királynét. Természetesen kiemelte a királynét, holott a spanyol effiket értelmében azért halál jár az illetőre, mert a királynét érinteni csak a kiválóknak szabad, azt is egy megengedett kézesőkre. De ezáltal csakugyan nem az etikettet nézték el ő sorban. Sok érdekes apróságot mondtunk már el ezen a helyen erről a ferdeségről, de mindenesetre kedves dolog az is, amikor egy osztrák hercegnő volt a spanyol királyné és egy alkalommal lovaglás közben beleakadt a kengyelbe a lába és bárhogy iparkodott, nem tudott veszedelmes helyzetéből kikászolódni. Egy grand sietett segítségére, aki azonban jónak látta rögtön lóra pattanni és nem is igen mutatkozott egy darabig a spanyol udvarnál. De a királyné kérére megkeresték és visszahozták, sőt kitüntetésben is részesült. Spanyolországban különben háromféle neemes ember van. Nemesek, akiknek nincsen semmi címük és akik számtalan sokan vannak. Sőt vannak olyan városok is, amelyek nemesek, mint a hogy Franciaországban vannak olyan városok, amelyek a becsületrendet bírják és nálunk is vannak olyan községek, melyeknek minden polgára 1848 előtt nemesi jogokkal élt. A másodosztályú nemeseknek van ugyan címük, de ezek még nem grandok. Azután következnek az igazi grandok, rengeteg sok kiváltsággal, többek között azzal is, hogy nem kötelesek a király jelenlétében a kalapjukat levenni, ha a király is fődött fővel van.

Mistral tervei. Frédéric Mistral, a pályakoszos agg provencal költő még mindig újabb és újabb kötetekkel örvendeztetni meg az irodalmi világot. A napokban jelennek meg emlékiratai, amelyeknek néhány töredéke megjelent már az »Annales politiques et litteraires« című folyóiratban. Az emlékiratok háromféle kiadásban jelennek meg egyidejűleg: francia szövegében, provencal szövegében, végre pedig kétnyelvű kiadásban. Egy párisi könyvkiadó szintén legközelebb készül kibocsátani pazar díszes kiadásban Mózes öt könyve elsejének, a Genesisnek provencal-nyelvű fordítását, amelyek ugyancsak Mistral készítette. Hosszu évek során át dolgozott e műven Mistral. A két póza tartalmu kötetten felül két új verskötetete is megjelenik Mistralnak még az idén. Azokat a költeményeit gyűjtötte benne össze, amelyek 1875 óta a különböző folyóiratokban elszórva jelentek meg. Az irodalmi munkálkodás azonban korántsem meríti ki még az agg költő tevékenységét. Minden szabad idejét a maga alapította Museon Arlatin-nek, az arlesi provencal muzeumnak szenteli. Fărădhatatlanul gyarapítja a muzeum gyűjteményeit. Segíti munkájában felesége, aki tisztogatja, takarítja, lajstromozza a tárgyakat. Ennek a muzeumnak szánta Mistral levelezését, helyesebben azokat a leveleket, amiket hozzája írtak. 1847-től 1904-ig éppen 36.000-re rugott számuk. Osztalozásukra Edmond Lafèvre vállalkozott. A levelek most 235 tokot töltenek meg s valamennyi el van látva a levélírók névsorával, azonfelül tárgymutatóval. A 4144 levélíró között ott szerepelnek Európa leg híresebb nevei. De még ezzel sem jutottunk Mistral tevékenységének végére. Mert még egy fontos műven dolgozik: a sirboltját építi. Sirboltja szülőhelye Maillane temetőjében fog megépülni és hű mása lesz Johanna királyné baux-i gyönyörű sirboltjának. Mistral maga akarja megépíttetni örök lakóhelyét.

— Abban a házban lakunk legtöbbször úgy kell hát, hogy szép ház legyen.

Csere.

Rákosi József kispárisi — kecskeméti-tiszaugi vonal — pályáor cserélni óhaj. Cserélni szándékozók forduljanak hozzá levélileg.